



40569

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 12/2/2026



M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili

Türkiye'den Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelere ihraç edilen çeşitli tarım ürünlerinde AB'nin "gümrükte reddetme" veya "tehlikeli/potansiyel risk" koduyla bildirimlerde bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, Ocak 2026 itibarıyla Türkiye'den gönderilen kuru incir, organik kuru incir, patlıcan, nar, fındık ve diğer ürünlerde limitlerin üzerinde mikotoksin (aflatoksin B1, Okratoksin A) ve pestisit kalıntısı tespit edildiği ve bu ürünlerin AB sınırlarından geri çevrildiği kamuoyuna yansımıştır. Bu durum sadece uluslararası ticaret açısından değil, aynı zamanda gıda güvenliği, üretici denetimi, ihracat standartlarına uyum ve Türk tarımının küresel rekabet edebilirliği bakımından önemli riskler barındırmaktadır.

AB raporlarına göre özellikle kuru incir gibi Türkiye'nin geleneksel ihracat ürünlerinde aflatoksin ve mikotoksin seviyelerinin izin verilen sınırların çok üzerinde olduğuna ilişkin sıkça bildirim yapılmaktadır. Bu durum, Türkiye'nin gıda güvenliği standartlarının AB ile uyumlu hale getirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca, pestisit kalıntı seviyelerinin belirlenmiş sınırların üzerinde olmasının ürünlerin gıda güvenliği açısından reddedilmesine neden olduğu görülmektedir.

Bakanlığınız 7 Ocak 2025 tarihli yeni bir yönetmelikle AB'ye uyumlu pestisit limitleri getirdiğini ve üç aylık uyum süreci öngördüğünü duyurmuş olsa da; mevzuatın uygulanması, uygunsuz ürünlerin tespit ve önlenmesi süreçleri ile üreticide kapasite ve denetim mekanizmalarının etkinliği konusunda ilgili belirsizlikler sürmektedir.

Bu açıdan; ürün güvenliği, üreticilerin eğitimi, pestisit/hizmetçi kalıntı kontrolü, ihracat denetim programlarının gücü ve AB standartlarına uyum süreçlerinin etkinliği gibi kritik soruları gündeme getirmekle birlikte, Türkiye'nin tarımsal ürün ihracatında karşılaştığı reddedilmelerin nedenleri, sayısı ve alınan tedbirler konusunda şeffaf bilgi ihtiyacını artırmıştır.

Bu bağlamda;

1. 2025–2026 yıllarında, Türkiye’den AB ülkelerine gönderilen tarım ürünleri kapsamında kaç farklı gümrük reddi veya RASFF (AB Gıda Uyarı Sistemi) bildirim yapılmıştır? Bu bildirimlerin liste ve sayısını (ürün bazında, ülke ve tarih bilgileriyle) ayrı ayrı açıklar mısınız?
2. Geri çevrilen ürünler arasında yer alan kuru incir, organik kuru incir, nar, patlıcan ve fındık gibi ürünlerde tespit edilen limite aykırı mikotoksin/pestisit türleri, Bakanlığınızın denetim sisteminde hangi sıklıkta ölçülmekteydi? Bu tespitlerin kalite kontrol raporları ile karşılaştırmalı analizlerini paylaşabilir misiniz?
3. Bakanlığınız tarafından 7 Ocak 2025’te yürürlüğe giren AB standartlarına uyumlu pestisit limitlerini düzenleyen yönetmelik ile ilgili olarak uygulanan takip mekanizması nedir?
4. Türkiye’nin geleneksel tarımsal ihracat ürünlerinde (örneğin kuru incir, fındık, nar vb.) mikotoksin ve pestisit kalıntısı riskini azaltmaya yönelik Bakanlığınızın yürüttüğü sürekli kalite kontrol programları nelerdir? Bu program kapsamında son beş yıla ait ölçüm sonuçlarını paylaşabilir misiniz?
5. Ürünlerin serbest piyasaya arz öncesi iç piyasada denetimi ile ihracata hazırlanan ürünlerin analiz süreçleri arasında uyumsuzluklar olduğu değerlendirilmekte midir? Varsa bu uyumsuzlukların giderilmesine yönelik ne tür düzenlemeler yapılmıştır veya yapılacaktır?
6. Türkiye’nin AB tarım ürünleri ihracatında reddedilme riskini azaltacak teknik destek, üretici eğitim programı ve kontrol laboratuvarlarının kapasite artırımı için planlanan stratejiler varsa bunları açıklar mısınız?
7. Özellikle mikotoksin (aflatoksin B1, Okratoksin A vb.) tespit edilen ürünlerin üretim süreçlerinde iklim değişikliği, kuraklık, rutubet ve depolama koşulları gibi çevresel riskler rol oynamakta mıdır? Bu çevresel faktörlerin kontrol edilmesi için Bakanlığınız ne gibi önlemler öngörmektedir?
8. Geri çevrilen ürünlere ilişkin AB uyarı ve reddetme bildirimlerinin Türkiye’nin diğer dış pazarlarla (örneğin Asya, Orta Doğu) ilişkilerini nasıl etkilediğine dair Bakanlığınızın yürüttüğü bir etki analizi var mıdır? Varsa sonuçlarını paylaşabilir misiniz?